

УДК 633.63.631.531.12

Глеваський В. І., канд. с.-г. наук, доцент кафедри генетики, селекції і насінництва
Білоцерківський національний аграрний університет
e-mail: glevas@ukr.net

ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА ФРАКЦІЙ НАСІННЯ

Роль насіння в урожайності і якості буряків цукрових дуже висока. Інтенсивна технологія виробництва буряків цукрових зосереджена на високоякісному насінні сучасних високопродуктивних гібридів.

У буряків цукрових дуже сильно проявляється різноякісність насіння, насамперед, за його розмірами. Різноякісність насіння може бути зумовлена як сортовими особливостями, так і умовами вирощування. У межах окремих партій існує пряма залежність між фракціями насіння і масою 1000 штук, енергією проростання, схожістю та вирівняністю.

Метою досліджень було встановити біологічні особливості та продуктивні властивості буряків цукрових залежно від сортових особливостей та фракції насіння. Досліди проводили у 2015–2016 рр. на дослідному полі ННДЦ БНАУ. У польових дослідках облікова площа ділянки становила 25 м², повторність – чотириразова. Схема досліду включала наступні варіанти: 1) Білоцерківський

одн. 45 (сорт) – фракції 4,5–5,5 мм, 3,5–4,5 мм і 3,0–3,5 мм – (контроль); 2) Злука (гібрид) – фракції 4,5–5,5 мм, 3,5–4,5 мм і 3,0–3,5 мм; 3) Константа (гібрид) – фракції 4,5–5,5 мм, 3,5–4,5 мм і 3,0–3,5 мм.

Результатами досліджень встановлено, що плоди діаметром 3,0–3,5 мм не забезпечили одержання кондиційного дражованого насіння зі схожістю вище 80 %, тому і урожайність склала від 42,4 до 46,3 т/га і збір цукру – від 6,4 т/га до 6,9 т/га.

У варіантах насіння фракцій 4,5–5,5 мм в порівнянні з іншими фракціями була вища лабораторна і польова схожість, що забезпечило вищі урожайності 52,4–55,8 т/га і збір цукру 8,5–9,4 т/га.

Серед варіантів найвища урожайність – 55,8 т/га і збір цукру – 9,4 т/га спостерігається у гібрида Константа насіння фракції 4,5–5,5 мм. Найменша урожайність – 52,4 т/га і збір цукру – 8,2 т/га цієї фракції відмічена у гібрида Злука.

УДК 635.07:635.1/8

Гненна М. О., старш. наук. співроб.

Бровкін В. В., завідувач сектору

Український інститут експертизи сортів рослин

e-mail: gnenka@ukr.net

ОВОЧЕВІ КУЛЬТУРИ РОДИНИ *CUCURBITACEAE* В УКРАЇНІ (СТРУКТУРА, ЯКІСТЬ, ПЕРЕРОБКА)

Овочі – цінний дієтичний продукт. Вони містять увесь комплекс поживних речовин, а саме: вуглеводи, білки, жири, вітаміни, органічні кислоти, мікроелементи.

Низька калорійність овочів набуває особливого значення в останнє десятиліття, перетворившись з недоліку в перевагу, адже саме завдяки цьому вони знаходять широке застосування в лікувальному харчуванні людей з надлишковою масою. Огірки, кабачки та інші представники родини *Cucurbitaceae* містять невелику кількість вуглеводів і корисні при цукровому діабеті.

Аналізуючи Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні (далі – Реєстр) встановлено, що станом на 21.02.2017 підтримують 369 сортів (17,3 % від загальної кількості овочевих культур у Реєстрі). Серед них *Cucumis sativus* L. – 179 (48,5 % від загальної кількості овочевих культур родини *Cucurbitaceae*), *Cucurbita pepo* L.

var. giromontia Duch. – 83 (22,5 %), *Cucumis melo* L. – 51 (13,8 %), *Cucurbita pepo* L. *var. giromontia* Duch. – 28 (7,36 %), *Cucurbita pepo* L. – 17 (4,6 %), *Cucurbita maxima* Duch. – 7 (1,9 %), *Cucurbita pepo var. melopepo* (L.) Harz – 4 (1,1 %).

Найбільший відсоток припадає на *Cucumis sativus* L., сорти якого характеризуються не значним умістом сухої речовини у плодах: від 2,6 % до 5 % – Кантара, Кармінара відповідно. Врожайність сортів варіює від 20 т/га (Марієта) до 140 – 155 т/га (Марджолі, Мадрілен).

Вид *Cucumis melo* L. у Реєстрі представлений високоврожайними сортами Бравура, Портоальто та ін., врожайність яких від 45 т/га до 105 т/га. Вміст цукрів становить 12,8 % (Міселла, Бравура).

Овочі у ранньовесняний та весняний період споживають у сирому вигляді, для подовження терміну застосовують соління і квашення. Інші